

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1533

Vragen van het lid **Bruyning** (Nieuw Sociaal Contract) aan de Staatssecretarissen van Justitie en Veiligheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de Kamerbrief «Kabinetsreactie Inspectierapport incident pleegmeisje Vlaardingen van 30 januari 2025» (ingezonden 24 februari 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Struycken** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 4 maart 2025).

Vraag 1

Bent u van mening dat het voorval in Vlaardingen, zoals we kunnen constateren in de kabinetsreactie over het Inspectierapport incident pleegmeisje Vlaardingen van 30 januari 2025, een incident is?¹

Antwoord 1

Strikt genomen gaat het hier om een calamiteit. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) hanteert hiervoor de definitie van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz): «Een niet beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de zorg en die tot de dood van een cliënt of een ernstig schadelijk gevolg voor een cliënt heeft geleid.»

De IGJ en de Inspectie Justitie en Veiligheid (IJenV) hebben, na een verplichte calamiteitenmelding te hebben ontvangen van Enver en William Schrikker Jeugdbescherming & Jeugdreclassering (WSS), onderzoek verricht. Het rapport van de inspecties, «Zakelijke weergave Casusonderzoek pleegzorg meisje Vlaardingen», is op 30 januari 2025 openbaar gemaakt. Met de beleidsreactie van 30 januari 2025 is aan uw Kamer dit casusonderzoek aangeboden en heeft u onze reactie op deze calamiteit en op de bevindingen en conclusies van de inspecties ontvangen.

Het is niet onze bedoeling geweest de calamiteit te presenteren als een incident dat eenmalig en uitzonderlijk is. Het woord «incident» in de onderwerpaanduiding op de eerste bladzijde van de brief is slechts bedoeld als alternatief voor de meer technische term «calamiteit» en de term «casusonderzoek» zoals gebruikt in de titel van het rapport van de IGJ en JenV. Uit het rapport blijkt dat een groot aantal tekortkomingen is geconstateerd in het handelen van verschillende betrokken organisaties en professio-

¹ Kamerstuk 31 015, nr. 277.

nals over een langere periode. Deze tekortkomingen kunnen dus zeker niet als «incidenteel» worden bestempeld. In de kabinetsreactie hebben we daarom, naast een weergave van de conclusies van de inspecties, onze reactie daarop en de noodzakelijke maatregelen die door de betrokken organisaties worden genomen, een eerste inzicht willen geven in de maatregelen die we vanuit onze stelselverantwoordelijkheid nemen.

Vraag 2

Heeft u kennisgenomen van de eerdere «incidenten» zoals Savannah, Famke, Sharleyne, Ruben & Julian? En kunt u vaststellen of er overlap is in hetgeen door de inspecties in deze gevallen geconstateerd is en in hoeverre de aanbevelingen overeenkomen? Zo ja, wat zijn de overeenkomsten?

Antwoord 2

Deze tragische zaken met fatale afloop zijn mij bekend. De aard van deze vreselijke gebeurtenissen was divers en er speelden vele factoren een rol. Gezien uw verzoek om deze vragen spoedig te beantwoorden heb ik nog geen grondige analyse op eventuele overlap en overeenkomsten in knelpunten, conclusies en/of aanbevelingen kunnen uitvoeren. In de verdere uitwerking van de verbetermaatregelen die we vanuit onze stelselverantwoordelijkheid hebben benoemd in de beleidsreactie van 30 januari 2025, zullen we eventuele overlap in knelpunten en aanbevelingen meenemen.

Vraag 3 en 4

Kunt u toelichten hoe de screening die de William Schrikker Stichting Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (WSS) heeft gedaan op alle 3.300 dossiers waar sprake is van plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis heeft plaatsgevonden?² Wilt u de methode van deze screening met de Kamer delen? En op basis van welke criteria trekken, de WSS en daarmee ook u, de conclusie dat er geen aanwijzingen naar voren gekomen zijn dat het zicht op de veiligheid van de kinderen in het geding is? Kunnen ouders en kinderen erop vertrouwen dat er met de jongeren die nu bij de WSS onder toezicht staan geen vergelijkbare «incidenten» kunnen gebeuren?

Antwoord 3 en 4

WSS heeft op ons verzoek een toets uitgevoerd op de 3300 kind-dossiers binnen de WSS waarin sprake is van plaatsing in een pleeggezin of gezinshuis. Hierbij is gekeken naar de belangrijkste kritische indicatoren, met name of uit het dossier bleek dat voldoende recent een gesprek met het kind alleen was gevoerd, dat voldoende recent een veiligheidsbeoordeling was gemaakt, en dat voldoende recent een multidisciplinaire casuïstiekbespreking had plaatsgevonden. Daar waar uit de toets op een dossier naar voren kwam dat het zicht op de veiligheid onvoldoende navolgbaar was, in die zin dat uit het betreffende dossier onvoldoende bleek of aan de genoemde voorwaarden was voldaan, is door de betrokken gedragswetenschapper en de betrokken jeugdbeschermers een nieuwe veiligheidsbeoordeling uitgevoerd. Hieruit kwamen 64 dossiers naar voren waarbij een nieuwe veiligheidsbeoordeling uitgevoerd moest worden. WSS heeft ons laten weten dat in al deze dossiers inmiddels een nieuwe veiligheidsbeoordeling heeft plaatsgevonden, zodat er geen dossiers meer zijn waarin onvoldoende zicht bestaat op de veiligheid van de betreffende kinderen. De oorzaken waardoor het zicht op veiligheid in de dossiers aanvankelijk niet (voldoende) navolgbaar was, waren uiteenlopend, maar met name administratief van aard, zo hebben wij begrepen van WSS. Hiermee is niet gezegd dat er helemaal geen risico's zijn voor de veiligheid van een kind, want naar de aard van de gevallen in de jeugdbescherming is de veiligheid van het kind steeds mogelijkster in het geding; het gaat erom dat er in elk dossier op basis van de richtlijnen weer voldoende zicht is op de (on)veiligheid van het betreffende kind.

Vraag 5

Heeft u ook andere gecertificeerde instellingen de opdracht gegeven om een toets te doen of de kinderen veilig zijn? Zo nee, waarom niet?

² Kamerstuk 31 015, nr. 277.

Antwoord 5

Wij hebben naar aanleiding van het rapport van de inspecties zelf niet rechtstreeks contact gehad met de andere gecertificeerde instellingen (GI's) en wij hebben ook niet de wettelijke bevoegdheid hen de opdracht te geven om een toets te doen. Wel hebben wij diverse keren gesproken met het bestuur van Jeugdzorg Nederland over wat zij als sector gaan doen om binnen de pleegzorg en de jeugdbescherming het zicht op de veiligheid van kinderen te versterken. Jeugdzorg Nederland heeft onder meer het initiatief genomen om een analyse te maken van de samenwerking tussen pleegzorg en GI's, waaronder casuïstiek van situaties waarin sprake is van een verschil in visie met betrekking tot de benodigde maatregelen in een concreet geval. De bestaande handreiking met samenwerkingsafspraken wordt geëvalueerd en zo nodig herzien en geïmplementeerd. Daarnaast wordt met alle GI's gezamenlijk bekeken welke kwaliteitsverbeteringen mogelijk zijn. Het verbeterplan van WSS is breed gedeeld met de andere GI's. Op basis van dit verbeterplan en de conclusies en aanbevelingen van het inspectierapport zullen GI's waar nodig hun interne auditprogramma aanscherpen.

Vraag 6

Bent u bekend met het artikel in het Dagblad van het Noorden van Erik Bloem en Bas van Sluis 24 januari 2025 met als titel «Kinderen in Drenthe en Groningen krijgen te laat jeugdbeschermer over de vloer»?³ Zo nee, kunt u dit artikel lezen?

Antwoord 6

Ja, ik heb kennisgenomen van dit artikel.

Vraag 7

Kunt u aangeven hoe Gecertificeerde Instellingen (GI's) zicht kunnen hebben op de veiligheid van jongeren als ze te maken hebben met structurele personeelstekorten en er nog altijd veel jongeren geen (vaste) jeugdbeschermer hebben en er dus ook geen toezicht is?

Antwoord 7

Voor alle kinderen die op de wachtlijst staan, geldt dat de GI zicht houdt op de veiligheid van het kind. Hiertoe voeren de GI's risico- en veiligheidsstatistiek uit, handelen direct wanneer dat nodig is en maken zij afspraken met het lokale veld en zorgaanbieders over het inzetten en het continueren van jeugdhulp. Met de verbeterde landelijke tarieven is de werkdruk bij de GI's gedaald. De lagere workload biedt GI's nu ook ruimte – in samenwerking met de ketenpartners – om de wachtlijsten terug te dringen.⁴

Vraag 8

Kunt u aangeven welke stappen er gezet zijn naar aanleiding van het artikel in het Dagblad van het Noorden van Erik Bloem? Indien er nog geen stappen gezet zijn, welke stappen bent u voornemens te gaan zetten?

Antwoord 8

Op 16 december 2024 is door het Keurmerkinstituut (KMI) een tijdelijk overbruggingscertificaat⁵ afgegeven aan Jeugdbescherming Noord. De reden hiervoor is dat uit de resultaten van een audit naar voren is gekomen dat Jeugdbescherming Noord op een aantal onderdelen niet voldeed aan de gestelde eisen uit het Normenkader Jeugdbescherming- en Jeugdreclassering. Een overbruggingscertificaat kan worden afgegeven als voldoende aannemelijk is dat de veiligheid van jeugdigen niet in het geding is en er geen sprake is van fundamentele tekortkomingen bij de GI. Een GI krijgt dan negen maanden de tijd de situatie zodanig te verbeteren dat een regulier certificaat kan worden afgegeven. Het KMI houdt actief toezicht door middel van tussentijdse toetsingen, die aanvullend plaatsvinden op de reguliere

³ Dagblad van het Noorden, 24 januari 2025, Kinderen in Drenthe en Groningen krijgen te laat jeugdbeschermer over de vloer (<https://dvh.nl/groningen/Tweede-kinderen-ziet-te-laajugdbeschermer-29348838.html>).

⁴ Kamerstukken II, 2024/2025, 31 839, nr. 1048

⁵ Zie voor een toelichting de Algemene Aanwijzingen tijdelijk certificaat jeugdbescherming en jeugdreclassering: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-2854.html>

audits. De eerste tussentijdse toetsing wordt uitgevoerd drie maanden na het afgeven van een overbruggingscertificaat, om de voortgang van verbetermaatregelen te beoordelen. Het is op dit moment aan Jeugdbescherming Noord om de benodigde verbetering in de organisatie door te voeren. Conform artikel 2.4 en artikel 2.6 van de Jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor het borgen van een kwalitatief en toereikend aanbod jeugdbescherming en jeugdreclassering. De betrokken gemeenten hebben goede afspraken met Jeugdbescherming Noord gemaakt over de benodigde verbeteringen en hebben er vertrouwen in dat Jeugdbescherming Noord, binnen de gestelde termijn, aan de gestelde eisen kan voldoen.

Vraag 9

Heeft u kennisgenomen van de bijdrage van jeugdrecht advocaat Mieke Krol op LinkedIn⁶ van 18 februari 2025 waarin zij het volgende citeert uit een beschikking «Het hof is bovendien van oordeel dat de crisisplek waar (de minderjarige) nu verblijft evenmin in zijn belang is. Deze schrijnende situatie dient zo snel mogelijk te worden doorbroken. Hoewel het hof weet dat zich in de jeugdzorg door geldgebrek en onmacht om over de gemeentegrenzen te kijken schrijnende situaties voordoen, is het pijnlijk om te zien hoezeer een jong kind als (de minderjarige) daarvan de gevolgen draagt. Het hof kan in deze situatie de machtiging uithuisplaatsing slechts bevestigen, terwijl het ziet dat (de minderjarige) al jarenlang de dupe is door het tekortschieten van de overheid.»? Zo nee, kunt u deze bijdrage alsnog lezen?

Antwoord 9

Ja, ik heb er kennis van genomen. De bijdrage signaleert dat in een concreet geval sprake lijkt te zijn van financiële prikkels die ertoe leiden dat noch de betrokken gecertificeerde instelling noch de betrokken gemeente als opdrachtgever en inkoper van zorg voorziet in een passende oplossing in het betreffende geval. Dat gaat kennelijk ten koste van een kind, wat schrijnend is. Zonder kennis van de omstandigheden en de namen van de betreffende instanties kunnen wij moeilijk beoordelen of sprake is van een misstand.

Vraag 10

Heeft u kennisgenomen van de opinie van columnist Krijn ten Hove op LinkedIn⁷ waarin hij zijn visie geeft op de kamerbrief?⁸ Zo nee, kunt u alsnog deze post lezen? En deelt u zijn mening?

Antwoord 10

Ja, ik heb hiervan kennisgenomen. Verder verwijs ik naar de beantwoording van vraag 1.

Vraag 11, 12, 13 en 14

Bent u bekend met de uitspraak van de rechtbank Noord Nederland onder nummer ECLI:NL:RBNNE:2025:360⁹, waarin de rechter vaststelt dat er ernstige tekortkomingen zijn in de wijze en mate waarin de GI en de Raad met de vereiste zorgvuldigheid onderzoek hebben gedaan en maatregelen hebben verzocht, en dat die tekortkomingen van zowel procedurele als inhoudelijke aard zijn? Zo nee, kunt u deze uitspraak alsnog lezen?

Bent u bekend met de uitspraak van rechtbank Gelderland onder nummer ECLI:NL:RBGEL:2024:9690¹⁰, waarin de rechter vaststelt dat de GI handelingen heeft gedaan die tegen de wet ingaan en dat de GI stelt dat dit in samenwerking met de moeder is gedaan, maar de moeder zich onder druk gezet voelde? Zo nee, kunt u deze uitspraak alsnog lezen?

⁶ LinkedIn post: (https://www.linkedin.com/posts/mieke-krol-48849677_het-hof-is-bovendien-van-oordeel-dat-de-activity-7297662638358945793--_a4?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=ACoAAACoGk8BAKiVZW93kPdQ1KXaFE6tSyqmjCA).

⁷ LinkedIn post: (https://www.linkedin.com/posts/krijntenhove_het-hof-is-bovendien-van-oordeel-dat-de-activity-7298266219395072002-c?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=ACoAAACoGk8BAKiVZW93kPdQ1KXaFE6tSyqmjCA).

⁸ Kamerstuk 31 015, nr. 277.

⁹ Rechtbank Noord Nederland, 28 januari 2025, ECLI:NL:RBNNE:2025:360.

¹⁰ Rechtbank Gelderland, 9 december 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:9690.

Bent u bekend met de uitspraak van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden onder nummer ECLI:NL:GHARL:2024:5659¹¹ waarin de rechters vaststellen dat [de minderjarige] sinds 22 februari 2024 uit huis is geplaatst en het op 5 september 2024 nog altijd niet goed met haar gaat? Zo nee, kunt u deze uitspraak alsnog lezen?

Bent u bekend met de uitspraak van het gerechtshof Den Haag onder nummer ECLI:NL:GHDHA:2024:2272¹² waarin de rechters stellen dat de opgelegde hulp vanuit de gecertificeerde instelling is tot op heden onvoldoende van de grond gekomen, omdat er – 7 maanden na de start van de ondertoezichtstelling – nog geen vaste jeugdbeschermer is? Zo nee, kunt u deze uitspraak alsnog lezen?

Antwoord 11, 12, 13 en 14

Deze uitspraken heb ik gelezen.

In de in vraag 11 vermelde uitspraak wijst de kinderrechter op tal van procedurele en inhoudelijke tekortkomingen in het handelen van de betreffende gecertificeerde instelling en de raad voor de kinderbescherming, maar de rechter spreekt niet een zorg uit over de veiligheid van de betrokken persoon in de jeugdbescherming. Het betreft een complex geval waarin sprake zou zijn van een risico van eerwraak maar waarin veel informatie ontbreekt en de betrokkenen niet of onvoldoende zijn gehoord.

De in vraag 12 vermelde uitspraak betreft de vraag of vrijwillige uithuisplaatsing gedurende een ondertoezichtstelling past binnen het stelsel van de wet. De uitspraak vermeldt geen zorgen over onveiligheid als gevolg van falen van de jeugdbescherming.

De in vraag 13 vermelde uitspraak betreft een geval waarin de rechter overging tot beëindiging van een uithuisplaatsing, op basis van de constatering dat de gecertificeerde instelling er niet in was geslaagd een zorglocatie te vinden waarin het betrokken kind beter af was dan het thuis bij de vader zou zijn. De uitspraak maakt duidelijk dat het niet in alle gevallen lukt om passende zorg te vinden.

De in vraag 14 vermelde uitspraak betreft een geval waarin de rechter constateert dat de gecertificeerde instelling in dat geval (uit oktober 2024) te maken heeft met een tekort aan jeugdbeschermers en daardoor niet de benodigde hulp wordt geboden.

Vraag 15

Hoe duidt u deze uitspraken, die slechts een beperkte samenvatting zijn van hetgeen rechters dagelijks voor zich krijgen in hun zittingszalen, waarin keer op keer rechters hun zorgen uitspreken over de veiligheid van minderjarigen in de jeugdbescherming?

Antwoord 15

De uitspraken geven een beeld van de verschillende problemen die spelen in de jeugdhulp en jeugdbescherming. Wij hebben, evenals onze ambtsvoorgangers, deze problemen de afgelopen periode expliciet verwoord en geadresseerd in verschillende voortgangsbrieven Jeugd en voortgangsbrieven over de jeugdbescherming. We werken onder meer via de Hervormingsagenda Jeugd, het versterken van de rechtsbescherming in de jeugdbescherming en via het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming aan een structurele aanpak van deze problemen.

Vraag 16

Hoe kan het zijn dat uit uw brief van 30 januari 2025 het beeld ontstaat dat de kinderen op basis van veiligheidschecks veilig zijn terwijl in bovenstaande uitspraken een duidelijk beeld naar voren komt dat rechters zich steeds vaker juist grote zorgen maken om de veiligheid?¹³

Antwoord 16

Zie het antwoord op de vragen 3 en 4.

¹¹ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 5 september 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:5659.

¹² Gerechtshof Den Haag, 13 november 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:2272.

¹³ Kamerstuk 31 015, nr. 277.

Vraag 17

Deelt u de mening dat we niet meer kunnen spreken van incidentele onveiligheid maar dat het erop lijkt dat, op basis van alle signalen die vanuit jongeren, ouders gemeenten, advocaten en dus ook rechters nu moeten spreken van structurele onveiligheid?

Antwoord 17

In de jeugdbescherming is in die zin sprake van structurele onveiligheid dat een gevaar voor de veiligheid van een kind de basis en de rechtvaardiging vormt voor ingrijpen door de overheid in de verhoudingen binnen een gezin. De maatregelen zijn er dan op gericht de onveiligheid te verminderen en zoveel mogelijk weg te nemen. De mate waarin de maatregelen effectief zijn om de veiligheid te verbeteren, hangt af van veel omstandigheden, waaronder ook structurele omstandigheden, zoals de kwaliteit van de uitvoering van de wettelijke taken van de verschillende organisaties, de mate van samenwerking en verder de beschikbaarheid van de benodigde zorg.

Vraag 18 en 19

Kunt u aangeven welke stappen er genomen gaan worden met de signalen die rechters afgeven in haar beschikkingen?

Hoe denkt u deze structurele onveiligheid aan te gaan pakken?

Antwoord 18 en 19

Zoals ik in de antwoorden op vragen 15 en 17 heb aangegeven werken wij op diverse manieren aan verbeteringen in de jeugdhulp en jeugdbescherming. Uiteraard betrekken we hierbij de signalen van kinderen, ouders en professionals. Ook met de Rechtspraak is geregeld overleg waarin ook hun zorgen aan de orde komen. De signalen die in de vermelde uitspraken zijn afgegeven zijn heel verschillend van aard en moeten worden beoordeeld op basis van de feiten en omstandigheden van de betreffende gevallen en met betrekking tot de betreffende gecertificeerde instelling of gemeente.

Vraag 20

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het plenaire debat hierover dat voorzien is op 5 maart 2025?

Antwoord 20

Ja.